

Päätös vaatimukseen luonnonsuojelulain 126 §:n mukaisen pakkokeinon käyttämisestä

1 Vireillepanija

Suomen luonnonsuojeluliiton Kainuun piiri ry

2 Toiminnanharjoittaja

Metsähallitus Metsätalous Oy

3 Asian käsittely

3.1 Vireillepanon vireilletulo ja sisältö

Suomen luonnonsuojeluliiton Kainuun piiri ry (jatkossa vireillepanija tai yhdistys) on jättänyt Lupa- ja valvontavirastolle 1.2.2026 päivätyn vaatimuksen keskeyttää/estää luonnon tuhoutumisen ja luonnonarvojen heikentymisen pysäyttämiseksi metsänhakkuut, jotka on ilmoitettu metsänkäyttöilmoituksessa 1-2026-15051. Kyse on Suomussalmen kunnassa valtion maalla sijaitsevasta Karhuviidanmaa-nimisestä kohteesta.

Vireillepanija vaatii, että Lupa- ja valvontavirasto ryhtyy välittömästi toimenpiteisiin liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkaa uhkaavien luonnonsuojelulain 49.1 §:n (78 §:n) vastaisten metsänhakkuiden estämiseksi ja keskeyttää mahdollisesti aloitetut hakkuut välittömästi. Liito-oravan esiintyminen tulee luotettavasti selvittää ja lisääntymis- ja levähdyspaikat tulee metsänhakkuissa säästää siten, että lajin lisääntyminen on jatkossakin mahdollista ja lajin elinympäristö säilyy lajille sopivana. Myös lajin kulkuyhteydet elinpiirien välillä tulee turvata ottaen huomioon myös tuulen vaikutukset kulkuyhteyden säilymisessä.

Yhdistys vaatii lisäksi, että hakkuun vaikutukset Riuskanselkosen Natura-alueen (FI1200735) suojeluperusteisiin tulee arvioida. Liito-orava on Natura-alueen suojeluperustelaji.

Metsänkäyttöilmoituksen kuvat 300, 300.1 ja 300.2 rajoittuvat Riuskanselkosen Natura-alueeseen (FI1200735), jonka suojeluperusteena lajiston osalta on mm. liito-orava.

Liito-orava esiintyy uhanalaisten lajien tietojärjestelmien perusteella myös kyseessä olevan Karhuviidan alueella, jolle aluekokonaisuudelle metsänkäyttöilmoituksen mukaiset hakkuut kohdistuvat. Hakkuut sijoittuvat samalle yhtenäiselle vanhan metsän alueelle, jolla on todennäköisesti lisääntymis- ja levähdyspaikkoja laajemmalla alueella kuin mitä on

tallennettu uhanalaisten lajien tietojärjestelmiin. Alue, jolle hakkuita on suunniteltu, on Natura-alueeseen rajoittuva kapea vanhan metsän kaistale, joka on lisääntymispaikkojen lisäksi tärkeä liito-oravan kulkuyhteys liito-oravan elinpiirien välillä. Lähin tiedossa oleva liito-oravan elinpiiri on Hanhivaarassa, joka on välittömässä läheisyydessä lännen suunnassa kyseessä olevasta hakkuukohteesta. Suunnitellut hakkuut tulisivat vaikuttamaan lajin lisääntymispaikkojen hävittämisen tai heikentämisen lisäksi uhkaamalla katkaista elinpiirien välinen kulkuyhteys. Liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikka on sen laajuinen metsäalue, jolla liito-oravanaaras voi menestyksekkäästi lisääntyä ja tuottaa poikasia. Kun lisääntymispaikan yhteydet muihin elinpiireihin häviävät hakkuiden seurauksena, lisääntymispaikan toiminnallisuus on hävinnyt tai heikentynyt, jolloin lisääntymispaikkaan on kohdistunut luonnonsuojelulain vastainen muutos. Lisääntymispaikan turvaamiseen kuuluu olennaisena osana paikan toiminnallisuuden turvaaminen, mitä ei kyseessä olevassa hakkuusuunnitelmassa ole otettu huomioon. Lisäksi hakkuut altistavat jo entisestään kapean metsäkaistaleen tuulituhoille, mikä hävittäisi liito-oravalle tärkeän varttuneen puuston muodostaman kulkuyhteyden. Hakkuusuunnitelmassa ei ole otettu huomioon myöskään hakkuun vaikutuksia Riuskanselkosen Natura-alueeseen, jonka lajisuojeluperusteena on liito-orava. Hakkuusuunnitelman kolme kuviota katkaisee käytännössä liito-oravan liikkumisen kannalta keskeisen kulkuyhteyden, joka on Riuskanselkosen Natura-alueen avosoiden ja yhteyden eteläpuolella olevien taimikoiden ja avosuolaikkujen välissä. Tämän yhteyden toiminnallisuuden hävittämisellä tai heikentämisellä voi olla merkittävää haitallista vaikutusta Riuskanselkosen Natura-alueen suojeluperusteisiin lajiston osalta, mitä ei ole arvioitu. Yhteyden toiminnallisuuden mahdollinen häviäminen voi katkaista liito-oravan kulkuyhteydet Natura-alueen ja ympäröivien alueiden välillä. Yhdistyksen näkemys on, että hakkuiden vaikutuksia ei ole riittävästi arvioitu myöskään Natura-alueen osalta ja hakkuut ovat myös siten luonnonsuojelulain vastaisia.

Vireillepanoa on täydennetty 25.2.2026 päivätyllä asiakirjalla ”Lisätietoja vireillepanoon Metsähallituksen hakkuuilmoituksen 1-2026-15051 johdosta kohteella Karhuviidanmaa, kiinteistöllä 777-893-10-1”, jonka mukaan vireillepanijat vaativat luonnonsuojelulain (9/2023) 128 §:n tarkoittamalla erityisellä vireillepanolla, että lupa- ja valvontavirasto kieltää luonnonsuojelulain 126 §:n nojalla Metsähallitusta toteuttamasta metsänkäyttöilmoituksessa 1-2026-15051 tarkoitettuja hakkuita lainvastaisina. Täydennyksessä on todettu muun ohella seuraavaa:

Vireillepanijat katsovat, että ilmoitettu hakkuu on ennallistamisasetuksen (2024/1991) 4 artiklan, luettuna yhdessä varovaisuusperiaatteen kanssa, vastainen.

Vireillepanijat katsovat, että ilmoitettu hakkuu on luonnonsuojelulain 78 §:ssä säädettyjen kieltojen vastainen.

Kiinteistöltä 777-893-10-1 on kartoitustietoa Natura-luontotyypeistä Boreaaliset luonnonmetsät ja Puustoiset suot.

Kiinteistöltä 777-893-10-1 on kartoitustietoa luontodirektiivin tiukasti suojellusta lajista liito-orava.

Metsänkäyttöilmoituksen kohteena olevat hakkuut ovat ennallistamisasetuksen vastaisia. Vireillepanijat katsovat muun ohella, että boreaalista luonnonmetsää tai puustoista suota sisältävää kohdetta ei ole mahdollista hakata hakkuuilmoitukseen pohjautuen rikkomatta ennallistamisasetuksen velvoitteita tilanteessa, jossa tarkoitettuja Natura-luontotyypppejä ei ole luokiteltu tilan osalta tai ennallistettavia alueita ei ole määritetty parhaaseen käytettävissä olevaan tietoon ja tuoreimpaan tieteelliseen näyttöön perustuen. Ei ole osoitettu, etteikö nyt hakkuuilmoituksen alaisina oleviin boreaaliin luonnonmetsiin ja puustoihin soihin sisälly alueita, jotka on ennallistamisasetuksen mukaan ennallistettava.

Vireillepanon alaisen hakkuuilmoituksen mukaisen hakkuun salliminen olisi myös varovaisuusperiaatteen vastaista.

Asiassa vallitseva epäselvyys, puutteellinen arviointiprosessi tai selvitysten riittämättömyys velvoittavat Lupa- ja valvontavirastoa kieltämään toiminnan, kunnes asia on selvitetty ja on voitu varmistua siitä, ettei luonnonsuojelulain vastaista seurausta synny.

Lupa- ja valvontaviraston on valvottava luonnonsuojelun säännösten noudattamista. Hakkuuiden edellytyksenä olevan metsänkäyttöilmoituksen tekemistä voidaan pitää riittävänä perusteena hallintopakon käyttämiseksi. Näin ollen Lupa- ja valvontaviraston on kiellettävä käsillä olevat hakkuut ennallistamisasetuksen 4 ja 14 artiklojen sekä luonnonsuojelulain 78, 126 ja 128 §:n luettuna yhdessä varovaisuusperiaatteen sekä ennalta varautumisen periaatteen kanssa, nojalla.

Täydennyksen liitteenä on toimitettu raportti maastokäynneistä 29.10.2025 ja 14.2.2026 koskien kuviota 300.2. Raportissa on todettu seuraavaa:

”Metsänkäyttöilmoituksen 1-2026-15051 kuvio 300.2 (itäisin kuvio kartalla) on mäntyvaltaista tuoreen kankaan metsää. Puusto on tilajakaumaltaan satunnaista ja erikäisrakenteista. Vanhimmat männyt ovat yli 150-vuotiaita. Kuusta ja koivua esiintyy runsaasti, jonkin verran myös raitaa. Historiallisten ilmakuvioiden perusteella kohteen metsäjätkumo on hyvä. Kuviin perustuvan arvion mukaan kuvion 300.2 esiintyvä metsä täyttää boreaalisen luonnonmetsän kriteerit luonnontilaluokassa hyvä tai kohtalainen. On mahdollista, että boreaalista luonnonmetsää esiintyy myös hakattavaksi ilmoitetuilla kuvioilla 300.0 ja 300.1.

Puuston keski-ikäksi on Metsähallituksen 27 vuotta sitten, vuonna 1999 julkaistussa Näljängän alue-ekologisessa suunnitelmassa merkitty 81–100 vuotta, jolloin puusto olisi nyt 108–127-vuotiasta ja boreaalisen metsän ikäkriteeri siten selkeästi täytty.

Hakkuuilmoitusten kohteena oleva n. 1 km pitkä ja 40–140 metriä kapea vanhan metsän kaista on Metsähallituksen kartoilla kahden suojelualueen välinen ns. ekologinen yhteys, joiden tarkoitus on ylläpitää ja edistää eliölajien leviämismahdollisuuksia sekä suojelualueiden että nk. monikäyttömetsien luontokohteiden välillä.”

Liito-oravan osalta täydennyksessä on viitattu Kainuun ELY-keskuksen raporttiin ”Liito-oravametsät katoamassa Ylä-Kainuussa – hakkuut uhkaavat lajin suojelua – hakattujen kohteiden tarkastuksia keväällä 2013” ja todettu mm. seuraavaa:

Karhuviidanmaalla on hakattu 2013 liito-oravan elinaluetta. Hakatulta alueelta on ELY:n tarkastuksessa löydetty liito-oravan jätöksiä. Tuolloin on ollut tiedossa uhanalaisrekisterissä liito-oravan lähin havaintopiste n. 500 metriä hakkuualueesta (kartalta mitattuna, raportissa virheellisesti kirjoitettu 700 m).

Nyt metsänkäyttöilmoitus 1-2026-15051 kohdistuu em. hakkuiden välittömään läheisyyteen, samaan metsään siihen osaan joka 2013 jäi hakkaamatta. Uhanalaisrekisteristä (laji.fi) tarkastettuna 20.2.2026 lähimmät havaintopisteet sijaitsevat 370 metriä itään hakkuuilmoituksesta, havainnot tehty 2023.

Ilmakuvalta ja puustoa kuvaavasta latvusmallista näkee, että hakkuuilmoituksen kohteena oleva metsä on kapeimmillaan 43 metriä oleva kaistale kahden suojelualueen välissä idässä ja lännessä. Molemmilla puolilla suojelualueilla on tiedossa liito-oravan esiintymiä.

On siten itsestään selvää, että hakkuuilmoituksen kohteena oleva metsä on liito-oravalle vähintään potentiaalista, eläimen käyttämää leviämisen- ja kulkureittiä ja sille nyt aiotut hakkuut kohdistuvat siten liito-oravan potentiaaliselle reviirille ja mahdollisiin lisääntymis- ja levähdyspaikkoihin. Metsäkaistaleen eteläpuolella on em. ELY:n 2013 avohakatuksi todettu metsä, nyt nuorta taimikkoa, ja pohjoispuolella on avosuo. Näitä liito-orava ei voi käyttää kulkureitteinä eikä lisääntymis- eikä levähdyspaikkoina.

Täydennyksen kuvakaappauksen ELY:n 2013 -raportissa lausutaan mm. että ”Tarkastus osoittaa selvästi myös sen, että liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkojen turvaamista ei voida enää ratkaista yksinomaan tapauskohtaisesti LSL:n 72 a §:n mukaisin menettelyin, vaan Kainuun ELY-keskus pitää jatkossa välttämättömänä lajin suojelun kokonaisvaltaista tarkastelua. Huolestuttavinta lajin suojelun kannalta on se, että tämän Näljängän populaation kokonaistilasta ei tällä hetkellä ole mitään tietoa. Erityisen riskialtista on hakkuiden suunnittelu Natura-alueisiin rajautuvien tiedossa olevien asuttujen elinpiirien osalta”.

Täydennyksessä on todettu, että em. kokonaisvaltaista tarkastelua ei Näljängän alueella tiettävästi ole tehty ja että ”em. riskialtis hakkuiden suunnittelu Natura-alueisiin rajautuvilla elinpiireillä: Karhuviidanmaalla erittäin todennäköisesti on tästä kyse. Hakkuut rajautuvat Natura-alueeseen kiinteässä yhteydessä olevaan alueeseen, jossa on elinpiirejä”.

3.2 Toiminnanharjoittajan kuuleminen

Vireillepanon kohteena on Metsähallitus Metsätalous Oy:n (jatkossa Metsähallitus tai toiminnanharjoittaja) jättämä metsänkäyttöilmoitus, joka kohdistuu valtion omistamalle kiinteistölle. Lupa- ja valvontavirasto varasi Metsähallitukselle mahdollisuuden lausua vireillepanon johdosta hallintolain (434/2003) 34 §:n mukaisesti.

Metsähallitus (omassa vastauksessaan MH MT Oy) lausui 11.3.2026 päivätyssä vastauksessaan muun ohella seuraavaa:

Metsänkäyttöilmoituksen kohde ja kohteeseen liittyvät selvitykset

MH MT Oy vastuullisena toimijana noudattaa kaikessa toiminnassa voimassa olevaa lainsäädäntöä ja asetuksia, PEFC-sertifiointia, MH MT Oy:n Ympäristöopasta sekä MH MT Oy:n metsänhoito-ohjetta. Kaikki Karhuviidanmaan metsänkäyttöilmoitukseen kuuluvat toimenpiteet on inventoitu vasten valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaisia kansallisia vanhojen metsien kriteerejä sekä luonnontilaisten metsien määritelmää. Yksikään näistä toimenpiteistä ei täytä näitä kriteerejä tai määritelmää.

Metsäsuunnittelun yhteydessä MH MT Oy tarkastelee aina toimenpidekuvioita ja ympäröiviä metsäalueita MH MT Oy:n Ympäristöoppaan luontokohdekriteereitä vasten, ja rajaa luontokohteen määritelmän täyttävät kohteet toiminnan ulkopuolelle tai rajoitetun toiminnan piiriin osaksi alue-ekologista verkostoa. Tässä yhteydessä tuodaan myös esille, että MH MT Oy:n Ympäristöoppaan vaatimukset ylittävät monessa lainsäädännön ja sertifiointin asettaman minimitason.

Lajien huomioimisen yhteydessä on syytä muistaa, että vain erityisesti suojeltavat lajit, direktiivilajit, rauhoitetut lajit sekä uutena tavatut lajit ovat lakisääteisesti suojeltuja. Monikäyttömetsien lajiston turvaamisen osalta MH MT Oy haluaa tässä tuoda esille, että lajien huomioiminen valtion monikäyttömetsissä perustuu lainsäädännön lisäksi metsäsertifiointiin sekä vastuulliseen ja pitkäjänteiseen toimintaan metsien monimuotoisuuden turvaamiseksi, mikä tarkoittaa lainsäädännön ja sertifiointin minimivaatimusten merkittävää ylittämistä. Lajien esiintymien sekä elinympäristöjen säilyttäminen edistää tehokkaasti monimuotoisuuden säilymistä metsäluonnossa. MH MT Oy:n toteuttama Monikäyttömetsien lajistaselvitys vuodelta 2023 on esimerkki vastuullisesta aktiivisuudesta tuottaa lajitietoa sekä hyödyntää sitä lajien huomioimisessa metsien käsittelyssä. MH MT Oy:n Ympäristöopas kuvaa sivuilla 24–35, kuinka lajisto huomioidaan monikäyttömetsissä toimittaessa.

Liito-oravan huomioiminen toimenpiteiden suunnittelussa

MH MT Oy on suunnitellut poimintahakkuita Riuskanselkosen tien pohjoispuolelle mäntyvaltaiselle, Metsähallituksen itse alue-ekologisessa suunnittelussa ekologiseksi yhteysalueeksi merkitsemälle metsäalueelle. Toimenpiteiden yhteispinta-ala on 4,4 hehtaaria, ja toimenpiteet kohdistuvat vain osalle ekologisesta yhteydestä.

Ekologiset yhteydet ylläpitävät ja parantavat eliölajien liikkumis- ja leviämismahdollisuuksia suojelualueiden sekä arvokkaiden luontokohteiden välillä.

MH MT Oy:n Ympäristöoppaan mukaisesti varttuneita mäntyvaltaisia yhteysalueita kasvatetaan peitteisinä ja näin turvataan yhteyden toimivuus pitkällä aikajänteellä. Metsää voidaan käsitellä väljennyshakkuin, poimintahakkuin tai pienalakasvatuksen menetelmällä. Ekologisten yhteyksien käsittelyssä säästöpuuta jätetään aina vähintään 20 m³ hehtaarille.

SLL esittää vireillepanossa, että hakkuut sijoittuvat yhtenäiselle vanhan metsän alueelle, jolla on todennäköisesti LS-lain 78 §:n mukaisia lisääntymis- ja levähdyspaikkoja tunnettuja havaintopaikkoja laajemmalla alueella.

Luonnonsuojelulaki vuoden 2016 muutoksesta alkaen korostaa toimijan vastuuta huomioida liito-orava ja LS-lain 78 §:n mukaiset liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikat metsänkäsittelyssä. MH MT Oy vastuullisena toimijana huomioi aina metsien suunnittelun yhteydessä olemassa olevan liito-oravatiedon sekä arvioi metsien rakennepiirteiden, käsittelyhistorian sekä saatavilla olevan muun mahdollisen tiedon perusteella alueen potentiaalia liito-oravalle. Olemassa olevia havaintoja peilataan suunniteltuihin toimenpiteisiin ja tarvittavat inventoinnit tehdään maastossa. Potentiaalisille alueille tehdään laji-inventointi.

Karhunviidanmaan alueelle suunnitellut toimenpiteet 300, 300.1 ja 300.2 ovat mäntyvaltaisen metsän poimintahakkuuta. Metsän rakennepiirteet eivät vastaa tyyppillistä liito-oravan elinympäristöä.

Karhuviidanmaan toimenpiteiden suunnittelun yhteydessä MH MT Oy on inventoinut oman vastuullisen toimintatapansa mukaisesti rakennepiirteiden perusteella lajistollisesti potentiaalisia alueita ja löytänyt uuden liito-oravan elinympäristön, jossa on useita LS-lain 78 §:n mukaisia lisääntymis- ja levähdyspaikkoja tunnettujen Hanhivaaran ja Helarasin havaintopaikkojen välillä. Tämä alue on rajattu lajistoperusteisesti toiminnan ulkopuolella ja huomioidaan LS-lain 78 §:n edellyttämällä tavalla.

MH MT Oy:n näkemys on, että toimenpiteillä 300, 300.1 ja 300.2 ei ole LS-lain 78 §:n mukaista liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkaa tai paikkoja, millä laissa käsitetään pesäpuu sekä sitä suojaava, ruokaa tarjoava ja varastointiin soveltuva puusto.

Liito-oravan kulkuyhteyksien huomioiminen suunnittelussa

SLL esittää vireillepanossa, että suunnitellut hakkuut uhkaavat katkaista tunnettujen elinpiirien välisen kulkuyhteyden. Osana Liito-orava LIFE- hanketta tuotetussa Liito-oravan huomioiminen metsätaloudessa -oppaassa kerrotaan, että liito-oravalle soveliaan kulkuyhteyden puusto on aina vähintään 10 metrin pituista ja liito-orava liittää tyyppillisesti 20–30 metrin matkoja.

Liito-orava on paikkauskollinen, mutta ei edellytä puuston pituusvaatimuksen lisäksi kulkuyhteydspuustolta esimerkiksi tiettyä ikää tai järeyttä, vaan löytää vaihtoehtoiset reitit, mikäli niitä metsien käsittelyssä on säästetty. MH MT Oy haluaa tuoda tässä yhteydessä esille, että kulkuyhteyksien turvaamisen ohessa tärkeää on myös säilyttää yhteyksien elinvoimaisuus pitkällä aikajänteellä.

Metsämaiseman muuttuessa ja puuston kehittyessä myös kulkuyhteydet vaihtavat paikkaa. Suunnitellut toimenpiteet kohdistuvat metsään, jolla on metsätaloushistoria. Puuston aiempi käsittely on vahvistanut juuristoa ja näin parantanut myös metsän tuulituhokestävyttä. MH MT Oy:n näkemys on, että suunnitellut poimintahakkuut eivät altista metsää tuulituhoilta, vaan lisäävät puuston elinvoimaisuutta pitkällä aikajänteellä.

Tässä yhteydessä MH MT Oy haluaa tuoda esille, että po. yhteysalue ei ole alueen ainoa, vaan sekä Riuskanselkosen eteläpuolella että suunniteltujen toimenpiteiden pohjoispuolella on metsäisiä alueita, jotka mahdollistavat liito-oravan ja muun lajiston liikkumisen.

MH MT Oy:n näkemys on, että nyt suunnitellut, metsän peitteisenä säilyttävät poimintahakkuun toimenpiteet eivät katkaise tai heikennä liito-oravan kulkuyhteyksiä tai liikkumista alueella, vaan tukevat yhteysalueen puuston säilymistä elinvoimaisena ja liito-oravan sekä alueen muun lajiston liikkumiseen soveliaana.

Vaikutukset Riuskanselkosen Natura-alueeseen

SLL esittää vireillepanossa, että hakkuusuunnitelmassa ei ole huomioitu hakkuiden vaikutuksia Riuskanselkosen Natura-alueeseen (FI1200735), jonka suojeluperusteena ovat luontotyypeistä humuspitoiset järvet ja lammet, vuorten alapuoliset tasankojoet, keidassuot, vaihettumissuot ja rantasuot, Fennoskandian lähteet ja lähdesuot, letot, aapasuot, kasvipeitteiset silikaattikalliot, boreaaliset luonnonmetsät, boreaaliset lehdot sekä puustoiset suot. Lajeista suojeluperusteena on liito-oravan lisäksi lettorikko.

Suunnitellut toimenpiteet 300, 300.1 ja 300.2 sijoittuvat yli 200 metrin päähän Riuskanselkosen Natura-alueesta. Metsähallituksessa on käytössä yhteissuunnittelun menetelmä, jossa on tunnistettu ne tilanteet, joissa luontoarvojen turvaamisen varmistamiseksi toimenpiteet tulee suunnitella yhteistyössä MH MT Oy:n ja MH Luontopalveluiden (jatkossa MH LP) kesken.

Kaikki toimenpiteet, jotka sijoittuvat Natura-alueille tai MH LP:n hallinnoimien kiinteistöjen välittömään läheisyyteen suunnitellaan yhteistyössä, ja näin on toimittu myös toimenpiteiden 300, 300.1 ja 300.2 osalta. Yhteissuunnittelulla halutaan varmistaa, ettei metsien käsittelyllä heikennetä suojelutarkoituksiin varatun alueen luontoarvoja, ja hakkuiden sijoituessa Natura-alueen välittömään läheisyyteen tai Natura-alueelle, etteivät toimenpiteet merkittävästi heikennä suojeluperusteena olevia luontoarvoja.

LS-lain 34 §:n heikentämiskiellon mukaisesti Natura2000-verkoston kuuluvan alueen suojelun perusteena olevia luontoarvoja ei saa merkittävästi heikentää. Ja LS-lain 35 §:n mukaisesti, mikäli suunnitelma yksinään tai muiden hankkeiden kanssa yhdessä tarkasteltuna merkittävästi heikentää Natura2000-alueen suojeluperusteena olevia luonnonarvoja, tulee hankkeen toteuttajan tai suunnitelman laatijan asianmukaisella tavalla arvioida nämä vaikutukset. Sama velvoite koskee Natura2000-alueen ulkopuolelle kohdistuvia suunnitelmia, mikäli niillä on alueelle ulottuvia merkittäviä haitallisia vaikutuksia.

Karhuviidanmaan toimenpiteet eivät kohdistu Natura-alueelle. Aiemmin tässä selvityksessä on kuvattu ja perusteltu, miten suunnitellut toimenpiteet eivät uhkaa liito-oravan liikkumista alueella. Riuskanselkosen Natura-alueen suojeluperusteena oleville luontotyypeille ei katsota, toimenpiteiden sijoituessa varsin kauas alueesta, aiheutuvan merkittävää heikentävää vaikutusta, ja liito-oravan lisäksi suojeluperusteena olevan lettorikon osalta voidaan niin ikään todeta, että toimien sijoituessa kivennäismaiden

metsiin, ei niiden katsota merkittävästi heikentävän lettosoilla esiintyvän lajin elinmahdollisuuksia.

MH MT Oy:n näkemys on, että yhteissuunnittelu MH LP:n kanssa varmistaa LS-lain 34 §:n heikentämiskiellon toteutumisen, ja toteuttaa LS-lain 35 §:n mukaista harkintaa Natura-arvioinnin tarpeesta. Yksimielisesti yhteissuunnitellun kohteen osalta katsotaan, että LS-lain mukaiselle Natura-arvioinnille ei ole tarvetta.

Yhteenveto

Yhteenvetona todetaan, että metsämaiseman peitteisenä säilyttävät mäntyvaltaisen metsän poimintahakkuun toimenpiteet 300, 300.1 ja 300.2 eivät kohdistu LS-lain 78 §:n tarkoittamaan liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkaan eivätkä vaaranna liito-oravan liikkumista alueella. Lisäksi todetaan aiemmin perusteluin, että LS-lain 35§:n mukaiselle Natura-arvioinnille ei ole tarvetta. Näin ollen MH MT Oy toimii Karhuviidanmaan metsänkäyttöilmoituksen toimenpiteillä LS-lain edellyttämällä tavalla.

Merkintä

Metsähallituksen alkuperäinen kuulemisaineisto ei ollut sisältänyt vireillepanijoiden 25.2.2026 päivättyä täydennystä liitteineen. Nämä toimitettiin Metsähallitukselle 6.5.2026 ja aineistosta varattiin mahdollisuus lausua. 8.5.2026 saadun vastauksen mukaan aiemmin annettu selvitys vastaa myös näihin eikä selvitystä täydennetä.

3.3 Vireillepanijan kuuleminen toiminnanharjoittajan vastauksesta

Lupa- ja valvontavirasto varasi vireillepanijalle mahdollisuuden lausua toiminnanharjoittajan vastauksen johdosta hallintolain 34 §:n mukaisesti. Vireillepanija lausui 30.3.2026 päivätyssä vastineessaan muun ohella seuraavaa:

MH ei ota kantaa ennallistamisasetuksen tai varovaisuusperiaatteen vastaisuuteen. Niiden osalta vireillepanijat uudistavat vaatimuksensa.

Liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikan osalta vireillepanijat toteavat, ettei ole riittävästi näytetty, että tiukasti suojellut lisääntymis- ja levähdyspaikat jäävät hävittämättä ja heikentämättä EUT-käytännön vaatimalla tavalla.

Heikentämättömyysvelvoitteesta

Ennallistamisasetus on tullut voimaan 18.8.2024. Milloin asetuksessa ei ole annettu sen velvoitteille muuta voimaantulohetkeä, on sanamuodon mukaisen laintulkinnan mukaan lähdettävä siitä olettamasta, että lain velvoitteet ovat tulleet voimaan 18.8.2024.

Näissä oloissa on katsottava, että nyt puheena olevat alueet ovat asetuksen 4(11) tarkoittamia ei hyvässä tilassa olevia alueita, jollei Metsähallitus osoita nyt metsänkäyttöilmoituksen alaisten alueiden olevan hyvässä tilassa. Tällöin

heikentämättömyysvelvoite tulisi näiden alueiden osalta voimaan elokuussa 2026. Tässäkin tapauksessa vireillepanijat katsovat, että ennallistamisasetuksen muut velvoitteet luettuna yhdessä varovaisuusperiaatteen kanssa estävät metsänkäyttöilmoituksen mukaiset hakkuut.

Varovaisuusperiaate ja ennallistamisasetuksen muut velvoitteet

Vireillepanijat huomauttavat, että luontotyyppiraportoinnin mukaan luontotyyppi boreaalinen luonnonmetsä on luokituksen heikoimmassa luokassa ja on edelleen heikkenevä, ja sen pinta-ala on myös luokituksen heikoimmassa luokassa ja on edelleen heikkenevä. Näissä oloissa on lähdeittävä siitä, että ennallistamisasetuksen 4(8) ja 14 artikla edellyttävät varovaisuusperiaatteen kanssa luettuina, että MH MT Oy, joka toimii kansallisen ennallistamissuunnitelman valmisteluryhmässä, ei käytä tätä asemaansa väärin ja toteuta hakkuuta ajankohtana, jolloin sille itselleenkin on vielä epäselvää, mitä alueita tulee ennallistettavien alueiden piiriin. Joka tapauksessa on 90 % todennäköisyys, että metsänkäyttöilmoituksen alaiset alueet tulevat ennallistettaviksi asetuksen velvoitteiden täyttämiseksi. Ei voida myöskään ajatella, että heikossa tilassa olevia luontotyyppialueita voisi entisestään heikentää ennen kuin ne on ennallistettava. Tässä tapauksessa boreaalisen luonnonmetsän ennallistamisvelvoitteet sekä heikentämättömyyskielto menettäisivät kokonaan merkityksensä, kun luontotyyppi on kokonaisuutena arvioiden epäsuotuisassa, huonossa ja heikkenevässä tilassa. Tämä ei myöskään vastaa ennallistamisasetuksen tarkoitusta.

Varovaisuusperiaatteen sisällöstä

Varovaisuusperiaate on vakiintunut ympäristöoikeudellinen periaate, joka soveltuu vireillepanijoiden käsityksen mukaan käsiällä olevaan tilanteeseen hyvin. Kyse on juuri ennen kansallisen ennallistamissuunnitelman voimaantuloa ilmoitetuista, laajasta hakkuiden sarjasta, joissa on tarkoitus hakata oikeusasemaltaan ja luontoarvoiltaan selvittämätöntä metsää, johon erittäin todennäköisesti kohdistuu ennallistamisvelvoite.

Vanhojen metsien kriteerit ja Natura-luontotyyppien kriteerit

Vireillepanijat tuovat esille, että Metsähallituksen viittaamat kansalliset vanhojen ja luonnontilaisten metsien kriteerit ovat eri asia, kun unionioikeudessa luontodirektiivin (92/43/ETY, annettu 21. päivänä toukokuuta 1992) antamisesta lähtien vakiintunut boreaalisen luonnonmetsän käsite. Boreaalinen luonnonmetsä on Natura -luontotyyppi, jonka tunnistamisen kriteerit on annettu komission manuaalissa ja sittemmin kansallisissa oppaissa.

Boreaalinen luonnonmetsä taas tarkoittaa metsää, joka täyttää tietyt erikseen sovitut ja määritellyt minimikriteerit. Boreaalisen luonnon- metsän määritelmän sisään mahtuu hyvinkin raskaan hakkuuhistorian omaavia metsiä, kunhan viimeisimmistä käsittelytoimenpiteistä on kulunut niin pitkä aika, että luonnollisen kehityksen myötä niihin on palautunut riittävästi luonnonmetsän piirteitä. Lahopuun esiintymistä ei edellytetä, jos puusto on muuten rakenteeltaan riittävän monipuolinen. Boreaaliselta luonnonmetsältä edellytetään pääsääntöisesti, että sen valtapuusto on vähintään uudistusikäistä.

Uudistusikäisyyden alarajat vaihtelevat puulajista ja kasvupaikkatypistä riippuen Etelä-Suomessa välillä 40–90 vuotta.

Myöskään MH MT Oy:n Ympäristöoppaan luontokohdekriteereillä, sertifikaattikriteereillä tai muullakaan Metsähallituksen omalla luontotyöllä ei ole käsillä olevassa asiassa merkitystä, koska kyse on erityisestä, EU-oikeudesta sisältönsä saavasta luontotypistä. Vireillepanossa ja sen lisätietoina toimitetussa täydennyksessä on eritelty, miten ennallistamisasetuksen heikentämättömyysvelvoite luettuna yhdessä varovaisuusperiaatteen kanssa vireillepanijoiden käsityksen mukaan rajoittaa metsänkäyttöilmoituksessa ilmoitettuja hakkuita.

Myös se, että samaan aikaan maa- ja metsätalousministeriössä on käynnistetty poliittinen hanke muuttaa boreaalisen luonnonmetsän kansallista määritelmää, tukee vireillepanijoiden käsitystä siitä, että ennallistamisasetus velvoittaa nykymääritelmän olemaan heikentämättä boreaalisen luonnonmetsän esiintymiä ja ennallistamaan ne vireillepanossa ja asetuksessa esitetyin tavoin.

Natura-alueen suojelun perusteena olevan luontotyypin heikentäminen on kielletty

Sen lisäksi, mitä aiemmin on tuotu ilmi ennallistamisasetuksen heikentämättömyysvelvoitteesta koskien myös Natura-alueen ulkopuolisia Natura-luontotyyppiäsiintymiä, on Karhuviidanmaan osalta kyse myös Riuskanselkosen Natura-alueen välittömässä läheisyydessä tehtävistä hakkuista, toisin kuin MH MT Oy vastineessaan esittää. Riuskanselkosen Natura-tietolomakkeen mukaan suojelun perusteena on muun ohella luontotyyppi boreaaliset luonnonmetsät. Metsähallituksen vastineessa kuvassa 1 esitetään metsänkäyttöilmoituksen mukaisten hakkuiden sijoittuminen erittäin lähelle Natura-aluetta, jonka suojelun perusteena on samaa luontotyyppiä boreaaliset luonnonmetsät, kuin mitä alueen ulkopuolelle on jäänyt.

Natura-alueisiin kohdistuu merkittävän heikentämisen kieltö. Heikentämiskieltö toteutetaan keskeisesti Natura-arviointimekanismin kautta. Arviointivelvollisuuden kynnyksen on asetettu unionioikeuskäytännössä erittäin matalalle.

Vireillepanijat katsovat, että tässä tapauksessa Natura-arviointi on suoritettava paitsi hakkuiden välittömän läheisyyden vuoksi, myös siitä syystä, että hakkuuilmoituksen mukaisilla hakkuilla heikennetään ekologista yhteyttä Natura-alueiden välillä. Tämän vaikutuksia kummankin alueen luontoarvoihin ja lajiston mahdollisuuksiin selviytyä suotuisalla suojelun tasolla ei ole selvitetty tai arvioitu.

Liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikoista

Liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikan osalta vireillepanijat toteavat, ettei ole riittävästi näytetty, että tiukasti suojellut lisääntymis- ja levähdyspaikat jäivät hävittämättä ja heikentämättä EUT-käytännön vaatimalla tavalla.

MH MT Oy:n vastineesta käy ilmi, ettei se ole tehnyt alueella kokonaisvaltaista tarkastelua, mitä ELY-keskuksen vuoden 2013 raportissa edellytetään. MH MT Oy on inventoinut

”rakennepiirteiden perusteella lajistollisesti potentiaalisia alueita”. Kainuun ELY-keskus on todennut itse, että mikäli aiotaan välttää liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikan hävittämisen- ja heikentämiskiellon rikkominen alueella, tulee kaikki 0,5 km:n päässä Hertassa mainitusta havaintopaikassa olevat hakkuisiin ilmoitetut alueet tarkastaa ELY-keskuksen toimesta. Näissä oloissa, kun Kainuun ELY-keskus on tuottanut kyseessä olevalta kohteelta näin tarkan analyysin, ei Metsähallituksen tekemä yleisluontoinen rakennepiirreinventaario riitä. Lupa- ja valvontaviraston tulee toimia johdonmukaisesti sen edeltäjäviranomaisen kannanoton mukaisesti ja tarkastuttaa alue liito-oravan tiukan suojelun toteutumisen turvaamiseksi.

Lopuksi

Vireillepanijat eivät vaadi MH MT Oy:tä lopettamaan hakkuutoimintaansa. Vireillepanijat vaativat, että MH MT Oy noudattaa voimassa olevaa lakia täysimääräisesti, myös siinä tapauksessa, että se edellyttää pidättäytymään joistakin hakkuista ja selvittämään metsänkäyttöilmoituksen käsittävän alueen luontoarvot lain vaatimusten mukaisesti. Lupa- ja valvontavirastoa vireillepanijat vaativat niinkään selvittämään, onko metsänkäyttöilmoitusten kattamat alueet lain puitteissa käsiteltävissä ilmoituksissa tarkoitetuilla tavoilla siten ettei unionioikeudellisia velvoitteita rikota vai ei.

4 Lupa- ja valvontaviraston ratkaisu

Lupa- ja valvontavirasto ei rajoita metsänkäyttöilmoituksessa 1-2026-15051 ilmoitettuja hakkuita eikä aseta velvoitteita luonnonsuojelulain 126 §:n perusteella.

5 Perustelut

5.1 Sovellettavat oikeusohjeet

Luonnonsuojelulain (9/2023, LSL) 7 §:n mukaan tämän lain tai sen nojalla annetun asetuksen mukaisessa päätöksenteossa kiinnitetään huomiota luonnon monimuotoisuuden merkittävän vähenemisen tai häviämisen uhkaan, vaikka siitä ei olisi olemassa varmistettua tieteellistä tietoa.

Luonnonsuojelulain 9 §:n 2 momentin mukaan Lupa- ja valvontavirasto edistää luonnon monimuotoisuuden suojelua ja kestäväää käyttöä sekä maiseman suojelua, vastaa tässä laissa sille säädettyistä viranomaistehtävistä, valvoo tämän lain säännösten noudattamista ja käyttää luonnonsuojelun yleisen edun puolelta sekä tukee mahdollisuuksien mukaan kunnan toimintaa toimialaansa kuuluvissa asioissa.

Luonnonsuojelulain 34 §:n mukaan Natura 2000 -verkostoon kuuluvan alueen suojelun perusteena olevia luonnonarvoja ei saa merkittävästi heikentää.

Luonnonsuojelulain 35 §:n 1 momentissa säädetään, että jos hanke tai suunnitelma joko yksinään tai tarkasteltuna yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa

todennäköisesti merkittävästi heikentää valtioneuvoston Natura 2000 -verkostoon ehdottaman tai verkostoon sisällytetyn alueen niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty tai on tarkoitus sisällyttää Natura 2000 -verkostoon, hankkeen toteuttajan tai suunnitelman laatijan on asianmukaisella tavalla arvioitava nämä vaikutukset sen kannalta, miten ne vaikuttavat alueen suojelutavoitteisiin. Sama koskee sellaista hanketta tai suunnitelmaa alueen ulkopuolella, jolla todennäköisesti on alueelle ulottuvia merkittäviä haitallisia vaikutuksia.

Luonnonsuojelulain 78 §:ssä säädetään Euroopan unionin tiukkaa suojelua edellyttävien eliölajien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen suojelusta. Lainkohdan 1 momentin mukaan luontodirektiivin liitteessä IV a mainitut eläinlajit ja liitteessä IV b mainitut kasvilajit ovat tiukkaa suojelua edellyttäviä eliölajeja. Suomessa esiintyvistä tiukkaa suojelua edellyttävistä eliölajeista säädetään valtioneuvoston asetuksella (valtioneuvoston asetus luonnonsuojelusta 1066/2023, luonnonsuojeluasetus). Lainkohdan 2 momentin mukaan tiukkaa suojelua edellyttävään eläinlajiin kuuluvien yksilöiden lisääntymis- tai levähdyspaikkoja ei saa hävittää eikä heikentää. Luonnonsuojeluasetuksen 9 §:n mukaan luonnonsuojelulain 78 §:n 1 momentissa tarkoitettuja, Suomessa esiintyviä Euroopan unionin tiukkaa suojelua edellyttäviä eliölajeja ovat liitteessä 7 luetellut eliölajit. Liito-orava (*Pteromys volans*) lukeutuu luonnonsuojeluasetuksen liitteessä 7 lueteltuihin nisäkkäisiin.

Luonnonsuojelulain pakkokeinoja koskevan 126 §:n 1 momentissa säädetään, että jos joku lyö laimin luonnonsuojelulain tai sen nojalla annettujen säännösten ja päätösten noudattamisen tai ryhtyy niiden vastaiseen toimeen, Lupa- ja valvontavirasto voi kieltää asianomaista jatkamasta tai toistamasta tekoa tai laiminlyöntiä ja sakon tai keskeyttämisen uhalla velvoittaa hänet määrääjassa poistamaan oikeudenvastaisen tilan tai korjaamaan laiminlyönnin taikka asettaa uhan, että tarpeelliset toimenpiteet teetetään asianomaisen kustannuksella. Lupa- ja valvontaviraston päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin päättä.

Luonnonsuojelulain 128 §:ssä säädetään erityisestä vireillepano-oikeudesta. Lainkohdan 1 momentin mukaan haittaa kärsivällä henkilöllä on oikeus saattaa 126 §:ssä tarkoitettu asia vireille Lupa- ja valvontavirastossa, jos vireillepanon tarkoituksena on estää luonnon tuhoutuminen tai luonnonarvojen heikentyminen, joka ei ole merkitykseltään vähäinen, tai käynnistää luontovahingon korjaaminen. Sama oikeus on 134 §:n 4 momentissa tarkoitettulla rekisteröidyllä yhteisöllä toiminta-alueellaan ja kunnalla. Lainkohdan 2 momentin mukaan erityisen vireillepanon mukainen asia on ratkaistava kiireellisenä.

Luonnonsuojelulain muutoksenhakua koskevan 134 §:n 4 momentin mukaan valitusoikeus on niillä, joiden oikeutta, velvollisuutta tai etua asia saattaa koskea. Muissa kuin korvausta, tukea, avustusta tai vapaaehtoisen hyvittämisen korvaavuutta koskevasta päätöksestä valitusoikeus on myös asianomaisella kunnalla ja toiminta-alueellaan sellaisella rekisteröidyllä paikallisella tai alueellisella yhteisöllä, jonka tarkoituksena on luonnon- tai ympäristönsuojelun edistäminen.

5.2 Vireillepanijan vireillepano-oikeuteen liittyvät näkökohdat

Luonnonsuojelulain 128 §:n mukaan oikeus erityiseen vireillepanoon on 134 §:n 4 momentissa tarkoitettulla rekisteröidyillä yhteisöllä toiminta-alueellaan. Lupa- ja valvontavirastolla on ollut asiaa ratkaistessaan käytössä Suomen luonnonsuojeluliiton Kainuun piiri ry:n säännöt. Sääntöjen kohdassa 1§ päätetään piirin toiminta-alueesta, joka on Kainuu. Piirin tarkoituksena on kohdan 2§ mukaan ”edistää luonnon- ja ympäristönsuojelua sekä vaalia kulttuuriperintöä ja koota yhteen tätä tarkoituspääajavia yhteisöjä ja kansalaisia”. Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että vireillepanijalla on tällä perusteella oikeus jättää luonnonsuojelulain 128 §:n mukainen vireillepano.

Vireillepanija on vireillepanoonsa liittyvässä, lisätietoja sisältäneessä täydennyksessä esittänyt lisäksi katsovansa, että sillä on myös ennallistamisasetuksen ja Århusin yleissopimuksen pohjalta vireillepano-oikeus asiassa. Vireillepanossa on tältä osin lausuttu muun ohella, että “vireillepano-oikeutta on tulkittava perusoikeusmyönteisesti. Luonnonsuojeluviranomaisena Lupa- ja valvontavirasto edistää luonnon monimuotoisuuden suojelua ja käyttää luonnonsuojelun yleisen edun puhevaltaa. Ennallistamisasetus on osa unionioikeudellista luonnonsuojelulainsäädäntöä. Sen on siten katsottava kuuluvan luonnonsuojelulain viitattujen luonnon tuhoutumisen ja luonnonarvojen heikentymisen, joka ei ole vähäinen estämisen sisällölliseen kehikoon. Ennallistamisasetuksessa on kodifioitu osaltaan, mitä arvokkaalla luonnolla tarkoitetaan unionioikeudellisessa merkityksessä.”

Lupa- ja valvontavirasto toteaa tältä osin, että ennallistamisasetuksessa ei säädetä asetuksen noudattamista koskevan asian vireillepano-oikeudesta kansallisessa viranomaisessa, eikä Lupa- ja valvontavirastolle ole säädetty toimivaltaa suoraan asetuksen valvontaan ja sen perusteella tehtävien vireillepanojen käsittelyyn. Sama koskee Århusin sopimusta. Haittaa kärsivien henkilöiden ja laissa määriteltyjen rekisteröityjen yhteisöjen vireillepano-oikeutta koskeva sääntely sisältyy kyseessä olevan valvottavan toiminnon osalta luonnonsuojelulakiin. Tämä oikeus on kytketty vireillepanon kohteena olevan asian luonnonsuojelulain vastaisuuteen sekä siihen, että vireillepanon tarkoituksena tulee olla estää luonnon tuhoutuminen tai luonnonarvojen heikentyminen, joka ei ole merkitykseltään vähäinen.

5.3 Vireillepanon tutkimiseen liittyvät näkökohdat

Luonnonsuojelulain 128 §:n mukaisen, luonnonsuojelulain 126 §:ssä tarkoitettun asian vireille saattamisen (vireillepanon) edellytyksenä on, että vireillepanon tarkoituksena on estää luonnon tuhoutuminen tai luonnonarvojen heikentyminen, joka ei ole merkitykseltään vähäinen. Luonnonsuojelulain 126 §:n mukaan pakkokeinojen käytön edellytyksenä on, että joku on ryhtynyt tai on ryhtymässä luonnonsuojelulain vastaiseen toimintaan.

Metsähallitus on antamassaan vastauksessa esittänyt luonnonsuojelulain 128 §:n soveltamisalan osalta pykälän sanamuodon jättävän kyseenalaiseksi sen, voiko luonnonsuojelulain 128 § tulla sovellettavaksi yhdistyksen Lupa- ja valvontavirastolle jättämään asiakirjaan.

Luonnonsuojelulain mukaisen erityisen vireillepano-oikeuden edellytykseksi on säädetty itse vireillepanon jättäjän kelpoisuuteen liittyvien vaatimusten lisäksi, että jätetyn vireillepanon tarkoitus on estää luonnon tuhoutuminen tai luonnonarvojen heikentyminen, joka ei ole merkitykseltään vähäinen. Lupa- ja valvontavirasto toteaa, että lainkohtaa ja sen käsitteellistä ulottuvuutta ei ole avattu lainvalmisteluaineistossa yksityiskohtaisesti. On kuitenkin pidettävä perusteltuna, että vireillepanon kohdistuessa toimintaan, jonka toteuttamisesta uhkaa seurata konkreettisia muutoksia luonnonsuojelulain sääntelemille tai soveltamisalaan kuuluville luonnonarvoille, joiden merkitystä ei kohdealueella voida lähtökohtaisesti pitää vähäisinä, Lupa- ja valvontavirasto arvioi esitettyjen toimintojen luonnonsuojelulainmukaisuuden.

Lupa- ja valvontavirasto on näin ollen tässä tapauksessa tutkinut vireillepanon ja antanut siihen asiaratkaisun.

5.4 Ennallistamisasetukseen liittyvät näkökohdat

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/1991, annettu 24 päivänä kesäkuuta 2024, luonnon ennallistamisesta ja asetuksen (EU) 2022/869 muuttamisesta (ennallistamisasetus) tarkoituksena on parantaa luonnon tilaa laajasti eri ympäristöissä sekä suojelualueilla että niiden ulkopuolella. Asetuksessa säädetään niin kutsutusta ”heikentymättömyysvelvoitteesta”, jonka mukaan jäsenvaltioiden on pyrittävä ottamaan käyttöön tarvittavat toimenpiteet, joilla pyritään estämään merkittävä heikentyminen ennallistamisasetuksen liitteessä I lueteltujen luontotyyppien esiintymillä, joiden tila on hyvä tai jotka ovat tarpeellisia asetuksen 4 artiklan 17 kohdassa säädettyjen ennallistamistavoitteiden saavuttamiseksi.

Ennallistamisasetuksen velvoitteet kohdistuvat jäsenvaltioihin, eikä sillä ole kansalaisiin tai yrityksiin kohdistuvia välittömiä oikeusvaikutuksia. Asetuksen täytäntöönpanon keinot on jätetty jäsenvaltioiden päätettäväksi, ja ne täytyy ilmoittaa komissiolle kansallisessa ennallistamissuunnitelmassa. Asetuksessa määrätyt seuranta- ja raportointivelvoitteet ovat kaikille jäsenmaille yhtenevät, mutta säädettyjen tavoitteiden saavuttamisen keinot ovat jäsenvaltioiden itsensä valittavissa.

Suomessa on käynnissä asetuksen kansallisen toimeenpanon osalta lainsäädäntöhanke (asianumero VN/13123/2025, hankenumero YM022:00/2025), jonka toimikausi on asetettu ajalle 16.6.2025 – 31.8.2027. Hankkeen tavoitteena on laatia heikentämättömyysvelvoitteen soveltamista koskeva hallituksen esitys ja tukea ennallistamissuunnitelman valmistelua ja vahvistaa sen toimeenpanoa tunnistamalla suunnitelman toimeenpanoon liittyvää lainsäädäntöä ja sen mahdollisia muutostarpeita.

Työryhmä laatii hallituksen esityksen ennallistamisasetuksen mukaisen hyvän tilan heikentämättömyysvelvoitteen sekä sen joustavan soveltamisen toimeenpanosta. Lisäksi esitys sisältää ehdotukset heikentämättömyysvelvoitteeseen liittyvästä seurannasta ja raportoinnista. Kansallista ennallistamissuunnitelmaa puolestaan valmistellaan lainsäädäntöhankkeessa VN/25123/2024, hankenumero YM055:00/2024, jonka tavoitteena on ennallistamisasetuksen mukaisen kansallisen ennallistamissuunnitelman laatiminen Euroopan komissiolle 1.9.2026 mennessä.

Huomioiden ennallistamisasetuksen yksinomaan jäsenvaltioiden velvoittamiseen rajoittuvat lähtökohdat ja asetuksen kansallisen täytäntöönpanon keskeneräisyyden Lupa- ja valvontavirasto katsoo, ettei sillä ole toimivaltaa arvioida vireillepanon tarkoittamaa toimintaa ja sen vaikutuksia suoraan ennallistamisasetuksen perusteella. Näin ollen Lupa- ja valvontavirasto on vireillepanoasiasa käsitellessään arvioinut vireillepanon kohteena olevan toiminnan lainmukaisuutta luonnonsuojelulain 128 §:n mukaisesti 126 §:n mukaisena hallintopakkoasiana, jossa vireillepanon tarkoittamien toimenpiteiden rajoittamisen ja velvoitteiden määräämisen edellytyksenä on se, että joku toimii tai aikoo toimia luonnonsuojelulaissa säädetyn vastaisesti.

5.5 Varovaisuusperiaatteeseen liittyvät näkökohdat

Vireillepanon mukaan metsänkätöilmoituksen kohteena olevat hakkuut ovat varovaisuusperiaatteen vastaisia. Varovaisuusperiaate, josta käytetään myös käsitettä ennalta varautumisen periaate, on sekä kansainvälisesti että Euroopan unionin oikeudessa vakiintunut ympäristöoikeuden periaate. Se edellyttää puuttumista epävarmihin ympäristöön kohdistuviin uhkiin, vaikka varmaa tieteellistä näyttöä haittojen syntymisestä tai niiden vakavuudesta ei vielä olisi. Tiedollinen epävarmuus ei saa olla syy ennakoivista suojelutoimenpiteistä pidättäytymiselle. Varovaisuusperiaate on osa voimassa olevaa oikeutta ja vaikuttaa voimassa olevan lain nojalla tehtäviin viranomaispäätöksiin ja oikeuskäytäntöön.

Luonnonsuojelulain 7 §:n mukaan lain mukaisessa päätöksenteossa kiinnitetään huomiota luonnon monimuotoisuuden merkittävän vähenemisen tai häviämisen uhkaan, vaikka siitä ei olisi olemassa varmistettua tieteellistä tietoa.

Luonnonsuojelulain esitöissä (HE 76/2022 vp) todetaan muun ohella, että varovaisuusperiaate on jo osa voimassa olevaa oikeutta. Periaatetta sovelletaan vakiintuneesti luonnonsuojeluoikeudellisessa päätöksenteossa, sekä EU-oikeuden että kansallisen oikeuden tasolla. Varovaisuusperiaate ei sellaisenaan muodostaisi esimerkiksi luvan myöntämiseen liittyvää estettä, vaan ohjaisi muun yksityiskohtaisemman sääntelyn tulkintaa niissä monimuotoisuutta merkittävällä tavalla uhkaavissa tilanteissa, joissa päätöksentekoon vaadittava tieto on huomattavan epävarmaa tai puutteellista. Se ei siten toisi päätöksentekoon uutta kriteeriä, vaan korostaisi kokonaisharkintaa ja vaikutusten arvioinnissa noudettavaa huolellisuutta.

Ympäristövaliokunnan mietinnössä (YmVM 17/2022 vp) todetaan muun ohella, että valiokunta on muuttanut varovaisuusperiaatetta koskevaa säännöstä selkeämmäksi, sillä hallituksen esityksen muotoilussa jäi epäselväksi, mihin siinä tarkoitetuilla toimenpiteillä viitataan. Muutokset selventävät samalla säännöksen merkitystä yleisenä periaatteena, johon on tarpeen kiinnittää huomiota, mutta joka ei ole aineellisoikeudellinen säännös.

Varovaisuusperiaatteen tarkoituksena on ohjata lain tulkintaa sellaisissa tilanteissa, joissa tieteellistä epävarmuutta toiminnan haitallisista vaikutuksista ei voida kokonaan poissulkea. Edellä lausuttu huomioiden ei lainsäätäjän tarkoituksena ole ollut muodostaa luonnonsuojelulain mukaisesta varovaisuusperiaatteesta sellaista aineellisoikeudellista säännöstä, josta itsessään muodostuisi esimerkiksi luvan myöntämisen esteeksi. Varovaisuusperiaate ohjaisi tässä tilanteessa viranomaisen toimintaa siten, että toiminnan luonnonsuojelulain vastaisuudesta pitäisi olla jonkinlaista tieteellistä epävarmuutta, jonka ilmaantuessa valvontaviranomaisen olisi tehtävä oikeudellista harkintaa ja ekologista tulkintaa varovaisuusperiaate huomioiden.

5.6 Liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkoja koskevaa hävittämis- ja heikentämiskieltoa koskevat näkökohdat

Luonnonsuojelulain 78.2 §:n mukaisesti tiukkaa suojelua edellyttävään eläinlajiin, joihin liito-orava lukeutuu, kuuluvien yksilöiden lisääntymis- tai levähdyspaikkoja ei saa hävittää eikä heikentää.

Vanhassa luonnonsuojelulaissa 1096/1996 säädetty, liito-oravan havaintopisteen läheisyyteen kohdistuvan metsänkäyttöilmoituksen johdosta sovellettavaa liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikan rajaamismenettelyä koskenut 72 a § on kumottu 15.4.2016 voimaan tulleella lailla 18.3.2016/195. Luonnonsuojelun valvontaviranomainen ei ole enää tämän ajankohdan jälkeen tehnyt kumotussa laissa säädetyn mukaisia hallintopäätöksiä liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikan sijainnin ja sallitun metsänkäsittelyn määrittämiseksi. Liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkojen rajaamista koskevan päätöksentekomenettelyn poistuttua toiminnanharjoittajalla on itsenäinen velvollisuus selvittää liito-oravan esiintyminen alueella ja varmistaa se, ettei suoritettavista toimenpiteistä aiheudu luonnonsuojelulaissa kiellettyä seurausta.

Vaikka luonnonsuojelulain säädös koskien liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittämis- tai heikentämiskieltoa on ehdoton ja kattava, liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkoja koskevaan sääntelyyn liittyy tulkinnanvaraisuutta siltä osin, kuin kyse on lisääntymis- ja levähdyspaikkojen olemassaolosta sekä erityisesti niiden laajuudesta. Luonnonsuojelulaissa ei säädetä, mitä lisääntymis- tai levähdyspaikan hävittämisen tai heikentämisen ehkäisemiseksi suojelun piiriin tulee metrimääräisesti tai pinta-alallisesti sisällyttää liito-oravalle potentiaalisella alueella. Asiaa arvioitaessa on otettava huomioon metsäalueen ominaispiirteet kussakin yksittäistapauksessa erikseen.

Karhuviidanmaan aluetta koskevasta hakkuusta on 30.1.2026 jätetty Metsäkeskukselle metsänkäyttöilmoitus 1-2026-15051, jonka Metsäkeskus on antanut 30.1.2026 tiedoksi Lupa- ja valvontavirastolle hakkuukuvion 300.2 läheisyyteen sijoittuvan liito-oravahavainnon vuoksi. Metsänkäyttöilmoitus käsittää mäntyvaltaisen kuvion 300.0 (2,09 ha) sekä kuviot 300.1 (0,92 ha) ja 300.2 (1,39 ha), joilla pääpuulaji on kuusi. Kaikilla kuvioilla hakkuutapana on poimintaluonteinen kasvatushakkuu. Vireillepano koskee kaikkia kuvioita.

Vireillepanon käsittelyn yhteydessä Lupa- ja valvontavirasto on tarkastanut kuulemismateriaalin ohella Lajitietokeskuksen Viranomaisportaaliin tallennetut lajien havaintotiedot kohdetta koskien ja tarkastellut liito-oravan elinympäristöjen ennustekarttaa sekä ilmakuva-aineistoja Karhuviidanmaan alueelta.

Lajitietojärjestelmiin on tallennettu Karhuviidanmaan osalta liito-oravahavaintoja vireillepanon kohteena olevien kuvioiden itä- ja kaakkoispuolelta Riuskanselkosen luonnonsuojelualueelta sekä Riuskantien eteläpuolelta. Myös kuvioiden länsipuolella Hanhivaarassa on runsaasti liito-oravahavaintoja. Metsänkäyttöilmoituksen kuvioilta 300, 300.1 ja 300.2 havaintoja ei ole. Havaintopisteiden välinen varttuneen talousmetsän kaistale itsessään ei ole ominaispiirteiltään liito-oravalle potentiaalisinta lisääntymis- ja levähdyspaikkaa, mutta toimii suurella todennäköisyydellä liito-oravan kulkuyhteytenä lisääntymis- ja levähdyspaikkojen välillä. Lupa- ja valvontaviraston tekemän ilmakuvatarkastelun perusteella kyseinen kulkuyhteys ei ole ainoa, vaan reviirien välisiä metsäisiä kulkuyhteyksiä on alueella useita.

Lajitietojärjestelmään tallennettujen tietojen mukaan kuvioiden läheisyydestä ja kuviolla 300.2 on havaintoja uhanalaisista jäkälälajeista. Kyseiset lajit eivät ole kuitenkaan rauhoitettuja, erityisesti suojeltavia eivätkä tiukasti suojeltuja lajeja, joiden suojelu olisi lakisääteistä, vaan kyseiset lajit kuuluvat niin sanotusti vapaaehtoisesti metsätaloudessa turvattaviin lajeihin.

Liito-oravan elinympäristöjen ennustekarttaa tarkasteltaessa voidaan todeta, että mallinnuksen perusteella Karhuviidanmaan alueella on jonkin verran potentiaalia liito-oravan elinympäristöksi, joskaan alue ei mallinnuksen mukaan ole optimaalisinta liito-oravan elinpiiriä. Ennustekartan mallinnus tukee siten sekä vireillepanijan että Metsähallituksen maastossa tekemiä havaintoja alueen soveltuvuudesta liito-oravalle. Ennustekartta näyttää tilastollisen mallinnuksen perusteella liito-oravalle todennäköisesti sopivat elinympäristöt lajin levinneisyysalueella väriskaalalla punaisesta (sopivin) siniseen (huonoimmin liito-oravalle soveltuva). Karhuviidanmaa on keltaisena alueena lajitietojärjestelmiin tallennettujen liito-oravahavaintopisteiden välissä, jotka puolestaan näkyvät ennustekartassa oransseina, liito-oravalle paremmin soveltuvina alueina. Ennustekartat eivät kuvaa liito-oravan esiintymistä tai esiintymistodennäköisyyttä, vaan elinympäristöjä, jotka ovat sille sopivia. Mallinnuksen on laatinut Luonnonvarakeskus Euroopan unionin Liito-orava LIFE-hankkeessa. Aineistoa jakaa Luonnontieteellinen keskusmuseo LUOMUS. Mallinnuksessa on käytetty useita parametreja, mm. valtakunnan metsien monilähdeaineistoa (VMI-aineisto), puuston ikäjakaamaa, tilavuutta ja puulajikoostumusta, liito-oravien esiintymistä ja kulkureiteiksi sopivia alueita.

Ilmakuvatarkastelun perusteella metsäkaistale, joka todennäköisesti toimii liito-oravan kulkuyhteytenä, on kapeimmillaan noin 45 metrin levyinen. Lupa- ja valvontavirasto toteaa, että poimintahakkuu, jossa riittävän korkuista puuta jää vähintään 20 kuutiota hehtaarille ja metsää kasvatetaan peitteisenä, ei katkaise liito-oravan kulkuyhteyttä. Kulkuyhteyteen ja liidon onnistumiseen liito-orava edellyttää vähintään 10 metristä puustoa sopivilla etäisyyksillä, mutta puustolle ei ole ikä- tai lajivaatimuksia. Lupa- ja valvontaviraston näkemyksen mukaan huomioiden kuvioiden väliin jäävät käsittelemättömät alueet sekä Metsähallituksen vastineessaan esittämät seikat puuston juuriston kehittymisestä jo aiemmin käsitellyllä alueella, ei alueelle jäävä puusto ole erityisen altis tuulituhoille. Liito-oravan lisääntymispaikaksi metsäkaistale ei rakennepiirteidensä vuoksi ole liito-oravalle optimaalisin, sillä metsä on mäntyvaltainen. Kainuussa liito-orava suosii kuusivaltaisia metsiä, joissa on myös lehtipuustoa. Käsiteltävistä kuvioista kuviot 300.1 ja 300.2 ovat metsänkäyttöilmoituksen mukaan kuusivaltaisia, mutta alueelta ei ole löytynyt merkkejä liito-oravasta.

Lupa- ja valvontaviraston näkemyksen mukaan Metsähallituksen toimittama selvitys antaa viranomaiselle riittävät tiedot sen toteamiseksi, että alueen ominaispiirteet, liito-oravan esiintyminen sekä metsäkaistaleen toimiminen liito-oravan kulkuyhteytenä on selvitetty ja huomioitu asianmukaisesti, myös varovaisuusperiaatteen kannalta.

Lupa- ja valvontavirasto toteaa yleisesti, että vanhoilla metsillä on merkitystä luonnon monimuotoisuuden säilyttämisen kannalta ja niiden sirpaleetkin, olivat ne sitten luonnontilaisia tai luonnontilaisen kaltaisia, ovat monimuotoisuuden näkökulmasta arvokkaita, mikä valtion maita hallinnoivan viranomaisen olisi suotavaa ottaa huomioon hakkuutoimenpiteitä suunniteltaessa. Talousmetsän kyseessä ollessa monimuotoisuusarvojen riittävästä turvaamisesta ja lopulta alueen käytöstä päättää kuitenkin metsänomistaja, sillä asiassa ei ole tullut ilmi mitään sellaista lajistoa, jota koskevan säädösten perusteella kyseisten kohteiden suunnitelmien mukaiset hakkuut tulisi kieltää.

Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että käsillä olevassa tapauksessa ei ole perusteita pakkokeinoin kieltää toimintaa luonnonsuojelulain 78 §:n vastaisena huomioiden sen, että vireillepanon kohteena oleville kuvioille ei sijoitu liito-oravan lisääntymis- tai levähdyspaikkoja eivätkä suunnitellut toimenpiteet katkaise liito-oravan kulkuyhteyksiä. Suunnitellut toimenpiteet eivät näin ollen myöskään heikennä olemassa olevien liito-oravan lisääntymispaikkojen toiminnallisuutta Karhuviidanmaalla kuvioiden itä- ja kaakkoispuolella, tien eteläpuolella eikä lännessä Hanhivaarassa.

5.6.1 Kainuun ELY-keskuksen raporttiin ”Liito-oravametsät katoamassa Ylä-Kainuussa – hakkuut uhkaavat lajin suojelua – hakattujen kohteiden tarkastuksia keväällä 2013” liittyvät näkökohdat

Koska vireillepanossa on viitattu Kainuun ELY-keskuksen vuonna 2013 julkaisemaan Näljängän liito-oravametsiä koskevaan raporttiin, Lupa- ja valvontavirasto ottaa alla kantaa kyseiseen asiakirjaan liittyviin näkökohtiin.

Vireillepanossa viitattu Kainuun ELY-keskuksen raportti on laadittu noin 13 vuotta sitten ja noin kuusi vuotta sitten on ilmennyt, että asiakirjaa ei voida pitää kaikilta osin luotettavana. Kainuun ELY-keskuksen edustajat toivat asiakirjan havaittuihin virheellisyyksiin liittyvän tiedon esiin Suomussalmella Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden metsänhakkuita koskevan vireillepanon muutoksenhakuasian maastokatselmuksella 8.6.2020 Suomen luonnonsuojeluliiton Kainuun piiri ry:n nykyisen puheenjohtajan puheenvuoron jälkeen. Ylä-Kainuun luonto ry pyysi katselmuksen jälkeen kyseistä selvitystä koskien Kainuun ELY-keskukselta tietoa siitä, mitä virheitä raportista on löytynyt. Kainuun ELY-keskus lausui pyyntöön antamassaan vastauksessa 15.12.2020 muun ohella, että ”Päätöksenteon perusteena tulee lähtökohtaisesti käyttää tuoretta tietoa, erityisesti kyseen ollessa eläinlajista, joka voi vaihtaa maastossa sijaintiaan ja käyttämiään lisääntymis- ja levähdyspaikkoja. Selvityksen iän huomioiden selvitystä ei tulisi näin ollen käyttää yksinomaisena päätöksenteon perusteena muutoinkaan, joten siitä, sisältyykö selvitykseen jo havaittujen ja tässä vastauksessa esiin tuotujen virheiden lisäksi muita virheitä, ei aiheudu oikeudenmenetyksiä”. Selvityksen tekemisen jälkeen keväällä 2016 luonnonsuojelulaista poistettiin liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkoihin liittyvä viranomaisjohtoinen rajaamismenettely, ja lakimuutoksella korostettiin toiminnanharjoittajan itsenäistä vastuuta alueen luontoarvojen selvittämisessä ja lain noudattamisessa. Selvityksessä esitettyä ja vireillepanon täydennyksessä viitattua kokonaisvaltaista tarkastelua, joka käytännössä edellyttäisi alueellista suojeluratkaisua, ei ole toistaiseksi tehty minkään tahon toimesta. Myös selvityksessä esitetty vaatimus koskien sitä, että luonnonsuojeluviranomaisen tulisi tarkastaa kaikki Hertan liito-oravahavaintopaikoista puolen kilometrin säteelle sijoittuvat metsänkäyttöilmoitukset, on esitetty ajankohtana, jolloin liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikat rajattiin metsänkäytössä sittemmin kumotun luonnonsuojelulain 72 a §:n mukaisesti. Selvityksessä esitetty johtopäätös vaadittavista viranomaistoimista ei ole liito-oravien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen rajaamista koskevaan menettelyyn liittyvän lainsäädäntömuutoksen vuoksi enää muutoksen jälkeen ajankohtainen.

Kainuun ELY-keskuksessa oli mainitun selvityksen julkaisemisen jälkeen viranomaisaloitteisesti käsiteltävänä Metsähallituksen Suomussalmen kunnassa sijaitsevan Näljängän liito-oravapopulaation alueen osalta myös eräiden ympäristölle aiheutuneiden vahinkojen korjaamisesta annetun lain (383/2009, ympäristövastuulaki) ja tuolloin voimassa olleen vanhan luonnonsuojelulain 57 a §:n mukainen menettely luontovahingon korjaamiseksi. Kainuun ELY-keskus on antanut asiassa päätöksen 1.7.2022. Päätös on lainvoimainen. Päätöksen ratkaisun mukaan Kainuun ELY-keskus katsoi, että kyse ei ollut luonnonsuojelulain 5 a §:ssä tarkoitettusta luontovahingosta eikä Metsähallitus Metsätalous Oy:tä siten tullut velvoittaa ympäristövastuulain mukaisiin toimenpiteisiin. Hakuut katsottiin suunnitelluksi ja toteutetuksi LSL 49.1 §:ssä säädetty lajien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittämistä ja heikentämistä koskeva kielto huomioiden, ja että hakkuita suoritettaessa oli menetelty voimassa olleen luonnonsuojelulain säädösten mukaisesti, eikä niihin liittynyt luonnonsuojelulain rikkomista. Päätöksessään Kainuun ELY-keskus katsoi myös, että luonnonsuojelulain liito-oravaa koskevat säädökset eivät mahdollista laaja-alaisen metsäaluekokonaisuuden suojelemista hakkuilta vaikka se olisikin liito-oravalle soveltuvaa, vaan hakkuiden

rajoittamisesta määrääminen on mahdollista yksinomaan lisääntymis- ja levähdyspaikoilla.

Edellä tarkoitettu ratkaisu, vuonna 2013 julkaistun selvityksen jälkeen voimaan tulleet lakimuutokset sekä käsillä olevassa asiassa saatu ja suoritettu selvitys huomioiden Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että vireillepanossa viitatulla, vuonna 2013 julkaistulla Kainuun ELY-keskuksen selvityksellä ei ole ratkaisevaa merkitystä suunnitellun, vireillepanon kohteena olevan metsänkäytön lainmukaisuuden arvioinnissa.

Vireillepanon kohteena olevan metsänkäytön laillisuuteen liittyvä arviointi suoritetaan liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkojen suojeluun liittyvien näkökohtien osalta luonnonsuojelulain 78 §:n mukaisesti arvioiden sitä, aiheutuuko suunnitellusta toiminnasta liito-oravayksilöiden lisääntymis- tai levähdyspaikkojen laissa kiellettyä hävittämistä tai heikentämistä.

5.7 Natura 2000 -alueelle kohdistuvia vaikutuksia koskevat näkökohdat

Luonnonsuojelulain 34 §:n heikentämiskiellon mukaan Natura 2000 -verkostoon kuuluvan alueen suojelun perusteena olevia luonnonarvoja ei saa merkittävästi heikentää. Luonnonsuojelulain 35 §:n 1 momentin mukaan hankkeesta tai suunnitelmasta on tehtävä Natura-arviointi, jos hanke tai suunnitelma joko yksinään tai tarkasteltuna yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa todennäköisesti merkittävästi heikentää Natura 2000 -verkostoon kuuluvan alueen niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty verkostoon. Sama koskee hanketta tai suunnitelmaa Natura-alueen ulkopuolella, jos sillä todennäköisesti on Natura-alueelle ulottuvia merkittäviä haitallisia vaikutuksia. Luontodirektiivin (92/43/ETY) 6 artiklan 3 kohdan sekä Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön (mm. asia C-127/02, Waddenzee) mukaan Natura-arviointi on laadittava, elleivät merkittävät vaikutukset yksin tai yhdessä muun toiminnan kanssa ole objektiivisten seikkojen perusteella poissuljettuja.

Metsänkäyttöilmoituksen 1–2026–15051 mukaiset hakkuut eivät rajoitu Riuskanselkosen Natura 2000 -alueeseen (FI1200735), kuten vireillepanossa on esitetty. Sen sijaan ne rajoittuvat Riuskanselkosen luonnonsuojelualueeseen (ESA300161), joka on Metsähallitus Luontopalveluiden hallinnoima, valtion maalla sijaitseva suojelukohde. Luonnonsuojelualue on perustettu valtioneuvoston asetuksella (203/2014) poikkeuksellisen edustavien vanhojen metsien, suoluonnon, lehtojen sekä niille ominaisten kasvi- ja eliölajien ja pienvesien suojelemiseksi, sekä retkeilyä, opetusta ja tutkimusta varten. Luonnonsuojelualue on osa Riuskanselkosen Natura 2000 -aluetta (FI1200735). Metsänkäyttöilmoituksen kuvioiden etäisyys on Riuskanselkosen Natura-alueelle lyhimmillään noin 200 metriä. Riuskanselkonen on lisätty Natura 2000 -verkostoon SAC-alueena. SAC-alueet ovat erityisten suojelutoimien alueita, joilla toteutetaan luontodirektiivin luontotyyppien ja lajien kannalta tärkeitä suojelutoimenpiteitä.

Riuskanselkosen Natura-alueen suojeluperusteena ovat luontotyypeistä humuspitoiset järvet ja lammet (3160), vuorten alapuoliset tasankojoet (3260), keidassuot (7110), vaihettumissuot ja rantasuot (7140), Fennoskandian lähteet ja lähdesuot (7160), letot (7230), aapasuot (7310), kasvipeitteiset silikaattikalliot (8220), borealiset luonnonmetsät (9010), borealiset lehdot (9050) sekä puustoiset suot (91D0). Lajeista suojeluperusteena on liito-oravan lisäksi lettorikko (*Saxifraga hirculus*).

Borealiset luonnonmetsät kattavat 4226 hehtaarin suuruisesta Natura-alueesta 1440 hehtaaria. Suojelun perusteena olevien luontotyyppien ja lajien suojelutavoitteena on vähintäänkin alueen merkityksen säilyttäminen osana verkostoa.

Metsänkäyttöilmoitus sisältää kolme erillistä kuviota, jotka ovat kooltaan 2,09 ha, 0,92 ha ja 1,39 ha, yhteenlasketun pinta-alan ollessa 4,4 hehtaaria. Hakkuun suunniteltu toteutustapa on kaikilla kuviolla poimintahakkuu, joka on metsän peitteiseksi jättävä hakkuutapa. Saadun selvityksen mukaan kaikilla Karhuviidanmaan metsänkäyttöilmoituksen kuviolla on metsätaloustalouden historia.

Luonnonsuojelulain 35 §:n 1 momentin Natura-arviointia koskeva säännös ei kiellä minkä tahansa haitallisten vaikutusten aiheutumista. Natura 2000-alueen ulkopuolella toteutettavan hankkeen tai suunnitelman osalta säännöksen mukainen Natura-arviointi tulee lainkohdan mukaan tehdä siinä tapauksessa, että hankkeen tai suunnitelman mukaisten toimien Natura 2000 -alueelle todennäköisesti ulottuvien haitallisten vaikutusten on katsottava olevan merkittäviä. Olennaista arvioinnissa on siten todennäköisten haitallisten vaikutusten merkittävyys suojelun perusteena olevalle luonnonarvolle Natura 2000 -alueen sisällä.

Tilanteita arvioidaan aina tapauskohtaisesti ja myös yhteisvaikutuksia, varsinkin silloin kun toimenpiteitä Natura-alueen ulkopuolella on runsaasti, on tarpeen arvioida. Vireillepanon kohteena olevalle metsäkaistaleelle jää poimintahakkuin käsiteltävien kuvioiden väliin myös käsittelemättömiä alueita. Ympäristössä sen sijaan on aiempaa metsänkäsittelyä. Kuvioiden eteläpuolelle on kohdistunut vuonna 2007 jätetty metsänkäyttöilmoitus. Kyseinen alue on käsitelty avohakkuuna ja on ilmakuvan perusteella edelleen harvapuustoinen, vireillepanossa esitetyn mukaan alue kasvaa taimikkoa. Tässä tilanteessa ei ole kuitenkaan kyse uusista avohakkuista, eikä Natura-alueiden välisen yhteyden katkeamisesta huomioiden sen, että metsää käsitellään peitteisin menetelmin, metsä on jo aiemmin käsiteltyä talousmetsää, kuvioiden väliin jää käsittelemättömiä alueita eikä Riuskanselkosen luonnonsuojelualueelle sijoittuvia metsiä käsitellä. Lisäksi kuviot sijaitsevat suhteellisen etäällä Natura-alueista.

Lupa- ja valvontaviraston näkemyksen mukaan suunnitellun hakkuumenetelmän ja etäisyyden vuoksi toimenpiteistä ei aiheudu suoraa eikä myöskään välillisiä vaikutuksia Natura-alueen suojeluperusteena oleville luontotyypeille. Lyhin noin 200 metrin etäisyys Natura-alueelle on metsänkäyttökuviosta etelään, jolloin kuvioiden ja Natura-alueen väliin jää vanha avohakkuualue sekä Riuskantie. Riuskantien pohjoispuolisella alueella, jonne metsänkäyttökuviot sijoittuvat, kuvioiden etäisyys Natura-alueeseen on yli 300 metriä. Metsäkylän Natura-alueelle (FI1105406), joka on Riuskanselkosen jälkeen

metsänkäyttökuvioita seuraavaksi lähin Natura-alue lännen suunnassa, on matkaa kuvioilta yli 4 kilometriä. Natura-alueiden välinen ekologinen yhteys ei katkea poimintahakkuiden seurauksena. Liito-oravan kulkuyhteydet Natura-alueelle säilyvät, joten toimenpiteillä ei ole tältä osin vaikutusta Natura-suojeluperusteeseen. Natura-alueen tunnetut lettorikkoesiintymät sijoittuvat etäälle (noin 5 kilometriä) suunnitelluista hakkuukuvioista, eivätkä kuvioiden olosuhteet vastaa lajin tarvitsemia elinympäristövaatimuksia. Toimenpiteillä ei edellä esitetty huomioiden ole vaikutusta Natura-alueiden suojeluperusteena oleviin luontotyypeihin eikä lajeihin. Näin ollen Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että kyseiset vireillepanon kohteena olevan metsänkäyttöilmoituksen mukaiset hakkuut eivät siten ole luonnonsuojelulain 34 §:n vastaisia eikä myöskään 35 §:n 1 momentin mukaiselle Natura-arvioinnille ole tarvetta eikä sen vaatimiselle perusteita.

Metsänkäyttöilmoituksen mukaisilla hakkuilla, jotka toteutetaan poimintahakkuin ja jotka eivät rajaudu Natura-alueisiin, vaan sijoittuvat lähimmillään noin 200 metrin etäisyydelle näistä, ei Lupa- ja valvontaviraston näkemyksen mukaan ole merkittäviä vaikutuksia Natura-alueelle niihin luontoarvoihin, joiden perusteella Riuskanselkosen alue on sisällytetty Natura 2000 -verkostoon.

Natura-arvioinnin tarvetta arvioidessaan Lupa- ja valvontavirasto on ottanut huomioon muun muassa suunniteltujen hakkuiden sijainnin, etäisyyden Natura-alueesta, hakkuumenetelmät, hakkuualojen koon, kohteen luontotyyppin, uhanalaishavainnot hakkuukuvioiden alueella ja läheisyydessä, Riuskanselkosen Natura 2000 -alueen suojeluperusteena olevat luontoarvot, suojeluperusteena olevien luontotyyppien pinta-alan Riuskanselkosen Natura-alueella, ekologisen käytävän Riuskanselkosen Natura-alueen ja Metsäkylän Natura-alueen välillä, lähiympäristön muut hakkuualueet ja -tavat sekä näiden mahdolliset yhteisvaikutukset.

Edellä esitetyin perustein Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että vireillepanon tarkoittamien Natura 2000 -alueiden ulkopuolisten metsäalueiden hakkuut eivät ennalta arvioiden todennäköisesti aiheuta merkittäviä haitallisia vaikutuksia Riuskanselkosen Natura 2000 -alueen suojelun perusteena oleville luonnonarvoille luonnonsuojelulain 35 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla. Lupa- ja valvontaviraston näkemyksen mukaan tarkastelussa käytettävissä olleiden, riittävien tietojen perusteella merkittävien haitallisten vaikutusten aiheutumatta jäämisestä kysymyksessä olevalle Natura 2000 -alueelle ja sen suojeluperusteisiin ei ole myöskään jäänyt perusteltuja epäilyksiä.

5.8 Yhteenveto

Tässä asiassa päätöksenteon perustana oleva aineisto, soveltuvista tietojärjestelmistä suoritettu tarkastelu sekä olosuhteet kokonaisuudessaan huomioon ottaen Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että hallintopakon soveltamiselle ei ole perusteita.

Suunnitellut hakkuut eivät kohdistu liito-oravan lisääntymis- tai levähdyspaikalle tai sellaisen läheisyyteen siten, että niistä aiheutuisi tai uhkaisi aiheutua liito-oravan lisääntymis- tai levähdyspaikalle luonnonsuojelulain 78.2 §:ssä tarkoitettua hävittämistä

tai sellaista heikennystä, joka tulisi luonnonsuojelulain vastaisena pakkokeinoin estää. Tämä johtopäätös kattaa myös kulkuyhteydet, joita koskien Lupa- ja valvontavirasto niin ikään katsoo, ettei laissa kiellettyä heikennystä lisääntymis- tai levähdyspaikalle aiheudu käsillä olevassa tapauksessa kulkuyhteyksienkään osalta vireillepanon kohteena olevilla kuvioilla metsänkäyttöilmoituksen mukaisesti toimittaessa.

Metsänkäyttöilmoituksen mukaiset hakkuut eivät ole luonnonsuojelulain 34 §:n vastaisia eikä myöskään luonnonsuojelulain 35.1 §:n mukaisen Natura-arvioinnin laatimiselle ole tarvetta.

Ilmoitettujen metsänkäyttöön liittyvien toimenpiteiden suorittamiselle on selvitetty olevan lailliset edellytykset. Luonnonsuojeluviranomaisen ei näin ollen tule antaa toimenpiteiden kieltämiseksi tai keskeyttämiseksi LSL 126 §:ssä tarkoitettua määräystä tai asettaa kyseisen lainkohdan perusteella velvoitteita vireillepanon johdosta eikä myöskään viran puolesta.

6 Sovelletut oikeusohjeet

Luonnonsuojelulaki (9/2023) 34 §, 35 §, 78 §, 126 §, 128 §, 134 §
Valtioneuvoston asetus luonnonsuojelusta (1066/2023) 9 §, liite 7
Hallintolaki (434/2003) 34 §

7 Asian käsittelijät ja asiakirjan hyväksyminen

Asian on esitellyt ympäristölakimies Meeri Myllykangas ja ratkaissut ryhmäpäällikkö Jonna Kartano. Päätös on hyväksytty sähköisesti. Merkintä hyväksynnästä on päätöksen viimeisellä sivulla.

8 Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on päätöksen liitteenä.

9 Käsittelymaksu

Valtioneuvoston asetuksessa Lupa- ja valvontaviraston maksuista vuonna 2026 (1177/2025) ei säädetä päätöksen maksullisuudesta. Päätös annetaan näin ollen maksutta.

10 Päätöksestä tiedottaminen

Jakelu (sähköpostitse)

Metsähallitus Metsätalous Oy
Suomen luonnonsuojeluliiton Kainuun piiri ry

Lakiasiantoinmisto Maailma

Tiedoksi Ympäristöministeriö, vesi- ja luontoympäristöosasto (sähköpostitse)

Lupa- ja valvontavirasto julkaisee päätöksen luonnonsuojelulain 121 §:n mukaisesti internetsivuillaan.

Lupa- ja valvontavirasto

Postiosoite: PL 20, 13035 LVV

Puhelinvaihde: 0295 254 000

kirjaamo@lv.fi

|

lv.fi

Tämä asiakirja LVV-U/38481/2026 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LVV-U/38481/2026 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Kartano Jonna 12.06.2026 14:31

Esittelijä Myllykangas Meeri 12.06.2026 13:22